

## **Bijlage 2: maatschappelijke impact**

De maatschappelijke en sociale impact van de coronacrisis voelen we dagelijks. In deze bijlage worden professionele inschattingen geschetst van de toekomstige ontwikkelingen. Deze zijn door de grote mate van onzekerheid nauwelijks te kwantificeren. In deze bijlagen worden de thema's behandeld waarvan verwacht wordt dat ze de grootste impact op de gemeente gaan hebben.

### **Economie**

Er wordt een krimp van de economie verwacht. De inschatting is dat de krimp in Wassenaar mogelijk minder groot zal zijn dan in de rest van Nederland. Sectoren die in de Regio Zuid-Holland Centraal veel voorkomen, zoals overheid en zorg en welzijn verwachten namelijk een groei en de krimp in de sectoren onderwijs en ICT, ook veel aanwezig in de regio, lijkt beperkt.

Voor de sectoren horeca, cultuur, detailhandel non-food en sport en recreatie wordt (zeer) grote krimp verwacht. Dit zijn ook de sectoren die belangrijk zijn om Wassenaar een aantrekkelijk dorp te houden met veel bezoekers. Het beeld is dat het herstel van de omzet sinds de versoepelingen van 1 juni jl. achterblijft. Daarom wordt het intensief contact met de individuele ondernemers voortgezet, zoals vanaf het begin van de crisis. Tijdelijke maatregelen, zoals aanpassingen in de openbare ruimte en verruiming van bijvoorbeeld openings-, laad-, en lostijden, blijven voorlopig nog gehandhaafd, in overleg met de ondernemers en omwonenden. Er worden strandcoaches ingezet om te zorgen dat het bezoeken van de Wassenaarse Slag veilig kan zodat het strand niet gesloten hoeft te worden. De intensivering van de Wassenaar-Voorschoten marketing blijft gehandhaafd om de vermindering van het aantal bezoekers te dempen.

In september staat de ondernemers- en bewonersenquête gepland voor [Waarstaatjegemeente.nl](http://Waarstaatjegemeente.nl). Die richtte zich oorspronkelijk op dienstverlening van de gemeente in het algemeen. Dit jaar zullen extra vragen opgenomen worden over corona en de gevolgen, om een zo breed mogelijk beeld te krijgen.

### **Participatie**

Het grootste inkomensverlies wordt verwacht bij mensen met een tijdelijk contract, die praktisch

opgeleid of laagbetaald zijn. Deze groep komt in Wassenaar minder voor dan in de rest van Nederland, mogelijk zorgt dit voor een beperkte impact. Het beroep op het budget bijzondere bijstand en minimabeleid is tot op heden nog niet gestegen. Er zijn wel 550 aanvragen voor de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) gedaan, mogelijk komen hier nog meer bijstandsgerechtigden uit voort. Ook bij een ontslaggolf in de toekomst is er een stijging te verwachten. De jeugdwerkloosheid loopt op dit moment langzaam op, ongeveer een aanvraag per week. De druk op lokale acute hulpinstanties zoals Voedselbank Wassenaar en stichting Leergeld is toegenomen.

De aanvragen voor schuldhulpverlening zijn nog niet gestegen. De vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK) voorziet vanwege de coronacrisis op termijn wel een stijging. De verwachting is dat deze mensen nog wachten met hun hulpvraag. Bovendien is de groep inwoners die door de coronacrisis in financiële problemen (gaat) komen, een anderen dan de gebruikelijke cliënten van de schuldhulpverlening. Daarom wordt ingezet op actieve curatieve schuldhulp.

### **Cultuur, sport en bibliotheken**

Door de coronacrisis zijn vele voorstellingen en evenementen afgelast. Artiesten en toneelgezelschappen zijn in het ongewisse over hun toekomst. De verwachting is dat in september 2020, bij de start van het nieuwe theaterseizoen, duidelijk wordt wat de effecten van de coronacrisis op deze sector zijn. De gemeente treedt, vooruitlopend daarop, in gesprek met organisaties in de kunst- en cultuursector om te zien wat er nodig is en wat er kan. De uitkomsten van deze gesprekken worden in het derde kwartaal verwacht. Om te laten zien wat er binnen coronabeperkingen wel mogelijk is, wordt in september 2020 in samenwerking met het Cultuuranker en de winkeliers een beeldende kunstroute georganiseerd. Zo kunnen zij zich presenteren aan een breed publiek.

Sport en bibliotheken bieden afleiding die in deze tijden extra welkom is. Medewerkers en vrijwilligers van sportclubs en de bibliotheek zetten zich daarom in om hun diensten veilig aan te bieden. Aan deze organisaties is gevraagd om hun plannen kenbaar te maken voor het hervatten van hun activiteiten, met in achtneming van de coronamaatregelen. De impact op dienstverlening en voortbestaan op de middellange en lange termijn is nog niet in te schatten.

### **Communicatie**

Gesprekken met inwoners in het kader van inwonerparticipatie vonden voorheen fysiek plaats. Deze bijeenkomsten zijn in eerste instantie uitgesteld. Dit brengt het risico met zich mee dat projecten vertraging oplopen. Inmiddels vinden de eerste participatiesessies ook digitaal plaats, net zoals presentaties voor de gemeenteraad, bijvoorbeeld voor de Warenar. De gemeente blijft zich extra inzetten om inwoners te bereiken die door hun leeftijd verhoogd risico lopen en voor wie de drempel om digitaal aan participatiebijeenkomsten deel te nemen groter kan zijn.

Inwoners met vragen over corona en maatregelen weten de gemeente goed te vinden via het klantcontactcentrum en social media. De interne multidisciplinaire anderhalvemeterwerkgroep zal in de toekomst gehandhaafd blijven. Zo wordt ervoor gezorgd dat de gemeente snel zekerheid kan geven aan inwoners met vragen en verzoeken.

Het college zet extra in op het tonen van betrokkenheid met bijvoorbeeld korte bezoeken, deelname aan digitale vergaderingen en opnemen van filmpjes. Zo zijn er taarten afgegeven bij scholen, vinden er "anderhalvemetergesprekken" plaats met de burgemeester en is er een bezoek gebracht aan SMOW. Het college blijft hier onverminderd mee doorgaan.

### **Dienstverlening**

Door de beschermende maatregelen bij de publieksbalies, worden op dit moment weer alle producten en diensten aangeboden. De genomen maatregelen maken het tevens mogelijk om alle diensten en producten aan te blijven bieden als de lockdown strenger wordt. De inwoners zijn bezig een inhaalslag te maken in het ophalen van bijvoorbeeld reisdocumenten. Een aantal inwoners heeft hun huwelijk geannuleerd of verplaatst naar een later moment. Wanneer de beperkingen minder streng worden is de verwachting dat ook hier een inhaalslag plaats vindt.

In zijn algemeenheid is de dienstverlening van de gemeente, de voorbereiding van stukken voor college en raad en de besluitvorming gewoon doorgegaan. Het thuiswerken heeft niet geleid tot stagnatie. Dit succes leidt tot nieuwe inzichten over het aantal benodigde vierkante meter kantooroppervlak voor het ambtelijk apparaat en biedt nieuwe perspectieven voor keuzes omtrent het gemeentekantoor en De Paauw.

### **Bouwen en Wonen**

Projectvoorbereidingen zijn gewoon doorgedaan. Ten behoeve van de geplande woningbouw aan de Stompwijkstraat is er zelfs nog een intentieovereenkomst afgesloten met Woningbouwvereniging Willibrordus. Bij vergunningverlening heeft geen terugval in dienstverlening plaats gevonden. Hetzelfde geldt voor de handhaving. De bouwinspecteurs hebben hun werk voortgezet maar wel met gepaste maatregelen.

De Woningmarkt is ook in Corona tijd volop doorgedaan. Makelaars hebben de werkwijze voor bezichtigingen aangepast. Alleen bij langdurig achterwege blijven van economisch herstel kan het zijn dat de woningmarkt stagneert. Enige leegstand is op korte termijn mogelijk doordat expats teruggaan naar hun thuisland. De verwachting is dat dit tijdelijk zal zijn.

### **Veiligheid**

De grote veranderingen in taken en werkzaamheden op het gebied van veiligheid zullen ook in de toekomst nodig blijven. Zolang er noodverordeningen van kracht zijn, zullen de gevolgen daarvan in kaart gebracht moeten worden en vertaald naar dagelijkse werkzaamheden en dossiers. Bij totstandkoming van nieuwe noodverordeningen zullen steeds de handhaafbaarheid voor Wassenaar en de juridische gevolgen teruggekoppeld moeten worden in regionale overleggen.

De noodzaak voor politie, gemeentelijke BOA's, bos- en duinwachters om zeer intensief samen te werken blijft onverminderd bestaan. De extra taken zoals het opleveren van sfeerbeelden en met inwoners het gesprek aangaan over naleving blijven belangrijk om de veiligheid van inwoners te waarborgen. De extra taken voor het gemeentelijke veiligheidsteam, zoals het gevraagd en ongevraagd controleren van bedrijven op naleving van de noodverordening en de interne advies- en vraagbaakfunctie, zullen voortgezet worden. Om de toestroom naar het strand op warme dagen te reguleren worden strandcoaches ingezet. Hierbij is gekozen voor professionals uit de evenementenbranche omdat het accent is verschoven van handhaving naar crowdmanagement; veiligheid en goed gastheerschap gaan hand in hand.

Er is een kans dat de motivatie van inwoners om zich aan coronamaatregelen te houden (verder) afneemt. Dit, in combinatie met het begin van de zomer(vakantie), zal de druk op het veiligheidsapparaat in heel Nederland vergroten. Door minder gevoelde noodzaak voor de

maatregelen kunnen handhavers en politie minder rekenen op begrip, zeker als de lockdown verscherpt wordt. Het gebruik van de openbare ruimte, het water en recreatiegebieden, met name parken en het strand, zal toenemen. Dit vergroot het risico op onderlinge irritaties en overbelasting van de gebieden, mogelijk daardoor het aantal geweldsincidenten. Dit zorgt ervoor dat de sfeerbeelden die de BOA's opleveren nog belangrijker worden en dat de nadruk zal verschuiven van preventie naar repressie.

### **Zorg en Welzijn**

Samen met organisaties zoals de vrijwilligerscentrale, SMOW, SWZ, corporaties en scholen is grote inzet geleverd om contact te houden met kwetsbare inwoners en mantelzorgers. Alle dagbesteding en groepsactiviteiten waren gestaakt tot 1 juni en worden nu in aangepaste vorm opgestart. Aanbieders blijven zoeken naar mogelijkheden om op andere manieren zorg te bieden en kwetsbare mensen in beeld te houden en te krijgen. Dit gebeurt bijvoorbeeld digitaal of met individuele buitenactiviteiten. Op dit moment zoeken de zorgaanbieders alternatieve ruimten om alle deelnemers verantwoord op te kunnen vangen in kleinere groepen. Ten slotte rijdt de regiotaxi met in achtname van de anderhalvemetermaatregel.

Voor de overige Wmo-voorzieningen zijn de gevolgen een stuk minder groot. Er was een tijdelijke stilstand bij het aanvragen van Wmo hulpverlening. De huishoudelijke ondersteuning is nagenoeg weer volledig opgestart en nieuwe aanvragen komen weer binnen. De dienstverlening voor materiele Wmo-voorzieningen, zoals rolstoelen is de afgelopen tijd gecontinueerd.

### **Jeugdhulp en onderwijs**

Er zijn signalen dat (acute) veiligheidssituaties rondom jeugdigen toenemen, maar de zorgcontinuïteit is volledig gewaarborgd. Noodopvang bij (voor)schoolse opvang is goed verlopen waarbij aandacht was voor de kwetsbare jeugdigen. De gemeente blijft met de Schooladviesdienst (SAD) en scholen de jeugdigen monitoren. Ondertussen is het onderwijs weer grotendeels opganggekomen. Dit geldt voor zowel het primair-, voortgezet- als speciaal onderwijs en het leerlingenvervoer. Voor een zeer kleine groep heeft het niet direct of deels ontvangen van fysiek onderwijs gevolgen voor de leerlingen en is er mogelijk sprake van achterstand. Ouders konden vaak niet hetzelfde onderwijs geven als docenten, kwalitatief en kwantitatief. In andere gevallen misten

studenten hun stage of leerplek waardoor de voortgang van de opleiding in gevaar komt. Als de maatregelen langer duren kan dit een effect hebben op voortijdig schoolverlaten.

De impact van de anderhalvemetersamenleving op de zorgsector is nog ongewis, maar duidelijk is wel dat het nodige van alle betrokkenen, zowel jeugdigen, jeugdhulpaanbieders als gemeenten gevraagd blijft worden. De effecten worden gemonitord en er is intensief overleg met de jeugdhulpaanbieders over de langere termijn gevolgen voor de jeugdhulp binnen de H10.